

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

45. An quando solùm constat Capellanum teneri quotidie celebrare in tali
Ecclesia, vel Alteri, teneatur applicare valorem Missæ pro fundatore
Capellaniæ? Ex p. 6. tr. 6. & Misc. 1. res. 13. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

2. Sed his non obstantibus, nouissimè negatiua sententiam tenet Gauantus in *comm. ad rubr. Missalis rom. 1. p. 3. tit. 1. n. 5.* vbi ita ait. Qui tenetur alicubi celebrare absque applicatione Sacrificij ad diuinum cultum tantum. ita debet ibi celebrare, vt nullo modo accipiat stipendium ab alio, vt illi applicet Sacrificium sibi liberum, quod expresse vetuit sacra Concilij Tridentini Congregatio in Declarationibus Decreti de celeb. Miss. sub Urbano VIII. emanati. Ita Gauant. Verba verò sacræ Cōgregationis hæc sunt. Ad quartum respondetur, Sacerdotes quibus diebus tenentur Missas celebrare, ratione Beneficij, seu Capellæ, legati, aut salarij, si elemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa vtrique obligationi satisfacere. In quibus verbis sacra Congregatio absolutè, & sine vlla distinctione videtur prohibere Sacerdotibus, ne pro vna Missa duplicatū stipendium accipiant; vnde corruecet etiam opinio posita supra in resol. 14. Ratio horum omnium esse potest, quia stipendium non datur pro Sacrificio ipso, & fructu spirituali: nam hoc esset simonia, sed exhibetur pro labore extrinseco, quod est pretio aestimabile. Vnde Episcopus, his omnibus consideratis, statuit quantitatem iusti stipendij. Ergo vna Missa non meretur, nisi vnicui stipendium iuxta Episcopi taxationem, nisi occurrerent aliæ circumstantiæ, quas supponimus non accidere in casu nostro.

Quæ hic est supra Ref. 38. & in alijs eius annot. primæ.

RESOL. XLIV.

An, qui tenetur in aliqua Ecclesia celebrare, vt vulgò dicitur: Con la sola presenza, possit aliud stipendium pro illa Missa accipere, & alteri applicare? Ex p. 4. tit. 4. & Misc. Ref. 16.

§. 1. **P**RO affirmatiua & negatiua sententia in part. 1. tract. 14. resol. 80. adduxi aliquos Doctores, & pro affirmatiua sententia etiam post decreta Sanctiss. D.N. Urbani VIII. stat Bartholomæus à S. Faustino in tract. de Iubileo lib. 1. g. 81. vbi sic ait. Quando Sacerdoti datur stipendium non pro applicatione sacrificij, sed pro cultu Dei, vel commoditate populi, potest tuta conscientia aliud stipendium accipere pro applicatione sacrificij. Hinc constatres qui faciunt in Oratorio celebrare diebus festiuis, vel ob commoditatem ipsorum, vt Missam audiant, aut ob commoditatē vicinæ gentis absque alia expressione, non intelligantur sacrificij applicationem velle. Ita ille, & nouissimè in terminis dictorum decretorum Urbani VIII. hanc etiam opinionem tenet Ludouicus à Cruce in expositione Bullæ Cruciatæ, disp. 3. dub. 19. n. 2. 1. vbi sic ait. Nec dictis obest declaratio sacræ Congregationis sub anno 1626. dum ait, Sacerdotes quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficij, capellæ, legati, aut salarij, si elemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa vtrique oneri satisfacere. Respondetur enim intelligi dum Sacerdotes prædicti celebrare tenentur pro peculiari alicuius intentione. Hæc ille. Et tandem hanc sententiam non obstante decreto Urbani VIII. nouissimè doceretiam Homobonus de Bonis in consult. cas. conscient. vol. 2. part. 5. respons. 63. Vnde corruit argumentum quod Gauantus pro sua adducebat sententia, nempe Cardinales Concilij sic determinasse, nam eorum responsio non intelligitur in casu nostro, quando Sacerdos non habet obligationem peculiarem applicandi valorem pro alicuius intentione: vide etiam Fraxinellum in editione nouissima de Sacerd. obligat. ad dicendam Missam, sect. 4. concl. 6. §. 8. num. 1.

Quæ hic est Ref. antecedens & in duabus Ref. seq. & supra in Ref. 17. §. vlt. & in Ref. 39. §. Adde. & in Ref. 41. cursum in §. Nota hic.

2. Verùm his non obstantibus sententiam negatiua & nouissimè tueret & docet doctus Angellus Barbosa in tract. de officio Parochi, cap. 11. num. 1. & pro hac sententia adducit aliam decisionem sacre Congregationis diuersam ab illa, quam attulit Gauantus editam die 1. Septemb. 1629. Vnde immerito Turrianus in select. part. 2. disp. 31. dub. 16. asseruit hanc sententiam nullam habere probabilitatem, & procedere ex ignorantia; sed iste author, vt alibi didicimus, rigidè, se gerit in censurandis aliorum opinionibus, vt docti viri eiusdemmet Societatis fatentur.

RESOL. XLV.

An quando solum constat Capellanum teneri quotidie celebrare in tali Ecclesia, vel Altari, tenetur applicare valorem Missæ pro Fundatore Capellanæ? Ex p. 4. tit. 6. & Misc. 1. Ref. 13.

§. 1. **H**ÆC dubitatio habet locum præsertim in antiquis Capellanis, quæ quibus conditiõibus seu oneribus fundatæ fuerint ignoratur, sed solum certum esse potest ex antiquo vsu, & sacris obligationibus in tali Altari tot Missas in anno, seu hebdomada, vel die celebrandas. Et quidem in tali casu negatiua sententiam circa questionem propositam tenet Philibertus Marchinus de Sacramentis Ordinis tract. 2. part. 2. cap. 27. n. 5. & seq. Vnde etiam non esse Sacerdotem onerandum applicatione Sacrificij, nisi manifestè constet de tali obligatione, & consequenter posse alteri fructum Missæ applicare, & nouum stipendium accipere. Et ratio est; quia in leg. quidquid adstringenda ff. de verb. oblig. hæc verba habentur. Quicquid adstringenda obligationis causa dictum est, id, nisi palam verbis exprimat, omisum est intelligendum est, aut certè secundum promissorem interpretatur, quia stipulatori liberum fuit verba late conpre. Sic ibi. Hinc ortum fuit illud axioma. Proposium mente retentum nihil operatur. Ergo si fundator non se declarauit per verba importantia Missæ fructum, nulla oritur in Capellano obligatio ad illius applicationem, & sibi fundator debet imputare, si mentem suam non aperuit: imò in dubio præsumendum est, si voluisset, vtrique declarasset. Secundo, lex quilibet et si iusta, non ligat subditum, nisi sit ei sufficienter promulgata & intimata, seu nisi habeat claram legis notitiam: sed onus applicandi sacrificium est quasi lex priuata, & contractus quidam onerosus, qui expressa contrahentium voluntate perficitur. Ergo Sacerdos non est onerandus onere applicationis sacrificij, nisi habeat claram de illo notitiam. Tertio in dubio melior est conditio possidentis suam libertatem. Ita Marchinus.

2. Sed contrariam sententiam docet Bonacina de Sacramentis disp. 4. quest. vlt. punct. 7. §. 2. n. 1. Gauantus in Rub. Missalis part. 3. tit. 1. n. 5. Homobonus in Exam. Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 13. quest. 1. n. 1. sine. Quibus adde nouissimè Ghilinum in summarijs. Missæ celebratio, num. 23. vbi sic ait. Quando nullo modo constat de fundatione Capellanæ, cum nulla reperitur scriptura, sed solum constat ipsum Capellanum teneri quotidie celebrare in tali Ecclesia, vel in tali altari, tenetur obtinens Capellaniam Missæ valorem applicare pro fundatore Capellanæ. Ratio est, quia fundator censetur sibi voluisse conferre omni meliori modo, applicando sibi Missæ valorem, cum agatur de salute anime, de qua præsumendum est vnumquemque curam habere, & etiam quia Capellanæ regulariter loquendo solent institui eum onere applicandi Missæ sacrificij pro fundatore.

Atque de SS. Euchar. Sacr. Ref. XLVI. &c. 25

Sic ille. Et hunc casum videtur definiisse Sacra Congregatio in declarationibus Decreti de celebr. Miss. in ordine ad 4. dubium, ubi sic habetur. Ad 4. Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare, ratione beneficij, seu Capellæ, legati, aut salarij, si elemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non possent eadem Missa vtrique obligationi satisfacere.

3. Verum ad omnia hæc argumenta conatur respondere Marchinus; & ad auctoritatem Sacræ Congregationis putat decretum illud loqui de Capellis, quæ habent onus applicandi pro fundatore sacrificium, non de iis quibus simplex celebratio, seu officiatura cum tenui elemosyna iniuncta manet. Sed an hæc opinio sit probabilis alijs iudicandum relinquo, mihi enim non placet, & idem nouissime illam refellit auctor casuum conscientiæ Bononiæ discussorum anno 1634. mense Februarii, cas. 1. fol. 9. Auctorem dictorum casuum asserunt esse P. Carolum Zambertum Societatis Iesv.

RESOL. XLVI.

An Sacerdos possit accipere duplex stipendium, vnum pro applicatione sacrificij, alterum pro officiatura Missæ?

Et inferius, non posse Sacerdotes accipere duo stipendia pro vna Missa, applicando vni fructum medium, & alteri suum specialissimum: vel applicando vni Missæ satisfactionem, & alteri imperationem.

Et nisi aliquis Sacerdos, acceptis pluribus stipendijs iustis bona fide in eia opinionem apud se probabilem, applicauerit multis vnicam Missam, teneatur postea, cognita veritate, supplere, vel alias Missas applicando, vel stipendia restituendo?

Et tandem notatur, quod Sacerdos ordinatus, & celebrans cum Episcopo potest illud sacrificium alteri applicare. Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 67.

§. 1. Sæpius in praxi accidit hic casus, & de illo Salibi à nobis pertractatum est, & me citato, illum late discussit affirmatiuam sententiam tenendo Eminentiss. D. Meus Card. Lugo de sacram. Eucharistia disp. 2. 1. sect. 1. n. 19. cum seqq. Idem docet, me citato Leander de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 4. 9. 12. & me citato, Hermannus Bulembaum in Medulla Theolog. Moral. lib. 6. tract. 3. cap. 3. dub. 1. n. 7. & me citato, Garzias summa Theolog. Moral. tr. 3. diff. 10. dub. 3. num. 6. & me citato Pellizzarius in Man. Reg. tom. 2. tract. 6. cap. 3. n. 20. Idem etiam docet P. Tamburinus opus de sacrificio Missæ lib. 3. cap. 1. §. 3. n. 14. sic asserens; Dubitabis an liceat Sacerdoti accipere duplicem elemosynam, alteram pro presentia, seu quam vocant officiaturam, alteram pro intentione, seu applicatione?

2. Respondeo, quando constat petentem Missam, dato stipendio, etiam integro, solum voluisse presentiam, potest accipere aliud integrum stipendium pro applicatione, & e contrario. Ratio est, quia stipendium pro presentia, recipitur propter laborem extrinsecum Missæ, quo in tali loco, vel tempore Missa assumitur celebranda: stipendium verò pro applicatione pro ipso sacrificio, eo modo, quo supra §. 1. n. 2. fieri sine labe simoniæ posse docuimus. Ita Tamburinus, qui postea n. 25. responder ad declarationem Cardinalium, & dicit non esse contra eum: ipsa enim solum loquitur de iis qui habent capellaniam, legatum, vel solarium cum onere applicandi pro fundatore, non verò de iis, qui ad presentiam solum obligantur: fuisse enim iniustum, si iis, qui presentiam solum debent, & applicatio est sua, prohibuisset, ne quod in sua est potestate, alijs dare potuissent. Sed

Tom. 11.

audiamus Dicastillum de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 4. dub. 23. n. 43. 6. ubi sic ait: Tota difficultas est, supposita quadam Bulla Urbani VIII. & declaratione Congregationis Concilij anno 1626. à qua questu fuit; An qui tenentur ratione beneficij, capellæ, legati, aut salarij, possint etiam manuales elemosynas pro Missis votiuis, aut defunctorum recipere, & vnicæ Missæ sacrificio vtrique oneri satisfacere? Congregatio respondit, prædictos quibus diebus tenentur celebrare ratione beneficij, Capellæ, legati, aut salarij, si elemosynas pro alijs Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa vtrique obligationi satisfacere. Propter hæc verba Gauantus, Barbofa, & Diana, quos refert Lugo disp. citata n. 20. putant non licere. Sed ipse Lugo cum Suario, Vazquio, & alijs licere putat, & testatur de communi sententia, pluresque ex iis, qui scripserunt post eam Bullam, & responsum censere ibi sermonem esse de Sacerdote, qui ratione prædictorum obligatur certis diebus celebrare pro aliquo, & de hoc ait non posse vtrique satisfacere. Quæ doctrina mihi placet, & rectè ab eodem Lugone confirmatur. Ego sanè legi per otium Bullam, & nihil est quod cogat aliter sentire, sicut neque in alia simili, quam refert Barbofa tract. de offic. Paroichi cap. 1. n. 11. addit etiam Lugo postea sententiam mutasse Dianam, & qui cum Gauanto sentet tract. illo 14. resol. 80. in 2. part. nostram sequi. Diana tamen in 4. part. tr. 4. resol. 16. non omnino videtur hoc sentire: Quamuis enim principio videatur huic sententiæ fauere, circa finem, & laudar Barbosam, & testatur de noua alia declaratione facta 1. Septembr. 1629. & taxat Torrianum, quod acerbilis inuehat in eam Barbosæ sententiam. Ita Dicastillus. Et tandem hanc sententiam tenet P. Auerfa de Sacram. Eucharist. quest. 11. sect. 17.

3. Sed licet hæc opinio tantorum Doctorum auctoritate fulciatur, tamen circa illam ego semper habui maximam difficultatem, vt optime obseruat Dicastillus, & Garzias locis citatis, quia video declarationes Congregationis esse nimis claras pro sententia negatiua; & primò contra Cardinalem Lugo in ordine ad Parochiam stat declaratio, quam ego adduxi in part. 4. tract. 4. resol. 16. & generaliter pro omnibus Sacerdotibus nunc inuenio aliud Responsum 1627. Sacræ Congr. Episcopo Fragariensi tenoris sequentis: an Sacerdotes qui nulla alia obligatione, in confraternitatibus, vel in Monasterijs Monialium celebrant, quam pro ornatu Ecclesiæ, vel vt Confratres vel Moniales satisfaciunt præcepto audiendi Missam, possint vltra stipendium quod recipiunt à confraternitate, vel Monialibus, aliud stipendium recipere? Die 9. Ianuar. & 6. Februar. 1627. Sacr. Congreg. Illustriss. Cardinalium Concilij Trid. interpretum respondit, non posse. Cosmus Card. de Torres. Franciscus Pauluccius Secretarius. Hanc declarationem adducit Paz Iordanus tom. 1. lib. 4. titul. 1. n. 5. 16. fol. 340.

4. Itaque huic declarationi, vt patet, non possunt applicari, nec adaptari interpretationes adductæ à Cardinali Lugo, Dicastillo, & alijs pro alia declaratione emanata ann. 1626. nam in ista posteriori ad Episcopum Fragariensem supponitur aperte Sacerdotes non habere aliam obligationem dicendi Missam nisi con la sola presenza, vt vulgò dicitur, id est sine applicatione sacrificij; & tamen Congregatio respondit non posse recipere nisi vnum stipendium, etiam si celebrent pro sola officiatura. Et idem præter Gauantum, & alios à me alibi adductos, nouissime Angelus Perlentius in Recollectione questionum Moralium, verb. Missa, cap. 4. n. 22. Stantibus decretis Urbani VIII. docet, Sacerdotem qui in aliqua tene-

Quæ hic est
supr. Ref. 43.
Quæ hic est
supr. Ref. 44.

Quæ hic est
supr. Ref. 44